

Geopark Heuvelrug, Gooi en Vechtstreek

Algemeen	
Aan	PFHO Ruimte en Mobiliteit
Van	Rowena Kuijper
Datum	29-8-2022
Verspreiden	Ja
Kenmerk	22.0003910

Er zijn in de wereld zijn 169 door de Unesco erkende Geoparken in 44 landen. Voordelen zijn o.a. behoud en recreatieve en economische voordelen vanwege bekendheid van een gebied als Geopark.

Wat is een Geopark?

Een Geopark is een landschap van wereldniveau met unieke aardkundige, culturele, historische en ecologische waarden. Het is een landschap waarin gewoond, gewerkt en gerecreëerd wordt met steden, dorpen en infrastructuur, met veel landschapsschoon en cultureel erfgoed, dat toegankelijk en interessant is. Anders gezegd: een Geopark is een gebied met een sterke regionale identiteit die is afgeleid van haar natuurlijke en culturele kenmerken. De ontstaansgeschiedenis (geologie en geomorfologie) en de natuur, in combinatie met culturele en regionale tradities en ontwikkelingen vormen de ingrediënten voor een duurzame ontwikkeling ervan. De samenstelling, opbouw en reliëfkenmerken van de ondergrond beïnvloeden in hoge mate de gebruiks- en belevingswaarden van onze leefomgeving. Deze zogenaamde geostructuur beïnvloedt de maatschappelijke betekenis en kwaliteit van onze leefomgeving. Belangrijke geostructuren verdienen daarom bescherming. Dit kan gerealiseerd worden in zogenaamde Geoparken: landschapshistorisch interessante gebieden waarvan de geowetenschappelijke betekenis als bijzonder wordt beschouwd en de aanwezigheid van reliëf en veel opgaand groen borg staat voor een grote belevingswaarde.

Doel van een Geopark

Het doel van een Geopark is niet alleen de geologie of aardkundige waarden veilig te stellen, maar ook de cultuurhistorische ontwikkelingen. Het gaat daarbij ook om het verhaal, de ontstaansgeschiedenis naar boven te halen en uit te dragen, opdat bewoners en bezoekers meer daarvan kunnen zien en beleven. Mede hierdoor draagt de status Geopark bij aan de identiteit, bekendheid en aantrekkelijkheid van het gebied, ook voor toeristen ("de michelin-ster voor een gebied" (een betrokken gedeputeerde)). Het kwalificeren van aardkundig waardevolle gebieden als Geoparken is aantrekkelijk omdat daarmee de bescherming van kenmerkende kwaliteiten wordt nagestreefd.

De status Geopark

De status van een Geopark beoogt:

- de geodiversiteit te beschermen;
- de geologische geschiedenis in relatie tot de natuur en het culturele erfgoed te vertellen en
- de duurzame economische ontwikkeling te ondersteunen. De toekenning van de status Geopark voegt, ten opzichte van de toekenning als Nationaal Landschap of Park, vooral toe dat hiermee, naast de zorg voor de natuur, ook de ontstaansgeschiedenis en de bijzondere aardkundige en landschapshistorische waarden expliciet worden erkend en zoveel mogelijk behouden blijven. Als een gebied voor beide statussen in aanmerking komt versterken de statussen elkaar en daarmee hun

betekenis. De erkenning en toekenning van de status Geopark aan een regio betekent in principe geen nieuwe juridische status voor dat gebied. Het is vooral en met name de toekenning van een kwalificatie aan de regio, waarbij bestaande wet- en regelgeving doorgaans voldoende is. Het is vooral de erkenning van de combinatie van een aantal unieke waarden, met name de aardkundige, ecologische en cultuur-historische waarden, en het beschikbaar en bekend maken daarvan. De aanwijzing van een gebied als Geopark voegt niets extra's toe aan beschermingsmaatregelen. Wel zullen eventuele veranderingen van het grondgebruik in overeenstemming moeten zijn met bestaande wet- en regelgeving van rijk, provincies en gemeenten. De precieze (ruimtelijk) juridische consequenties voor Gooi en Vechtstreek is wat nog beter in kaart gebracht moet worden. Provincie Utrecht heeft hier een eerste aanzet toe gedaan, echter nog onvoldoende.